

varianta, že jednotlivé zlomky se sesunuly vlivem eroze z vyšších poloh svahu. Provedený průzkum pomocí detektoru kovů v okolí místa nálezu měl negativní výsledek.

Celkem máme k dispozici 51 fragmentů keramiky, z nichž některé je možné slepit k sobě, zejména v místech dna a okraje zásobnice. Je tedy pravděpodobné, že původně šlo o jednu celou nádobu se značným podílem tuhy v keramickém těstě. Povrch kryje engoba béžové až hnědé barvy. Okraj lze charakterizovat jako vodorovně seříznutý a zesílený. Hrdlo je vytvořeno prožlabením a pod ním se nachází plastická lišta s pásem asymetrických vstříčných vrypů. V hrdle nádoby registrujeme jeden reparační otvor o průměru 8 mm. Tělo nádoby zdobí kombinace širokých žlábků a vlnovek (obr. 65). Podle typologie V. Goše a J. Karla (1979, 166–168) ji můžeme přiřadit k typu II. B, který se vyskytuje zejména v průběhu 12. století.

Objevená raně středověká zásobnice indikuje možné sídelní aktivity na svazích Nížkého Jeseníku v průběhu 12. století. Jde o další doklad využívání kopcovitého terénu na Olomoucku v průběhu raného středověku (k tomu Hlubek 2019, 14–15). Zároveň popsany nálezy může naznačovat dřívější založení vsi Hlubočky, která se v písemných pramenech objevuje až roku 1364 jako *parua Hluboky* (Glonek, Papajík 2006, 8, 12).

Literatura

Glonek, J., Papajík, D. 2006: *Dějiny obce Hlubočky*. Hlubočky:

Obec Hlubočky.

Goš, V., Karel, J. 1979: Slovanské a středověké zásobnice severní

Moravy. *Archeologické rozhledy* XXXI(2), 163–175.

Hlubek, L. 2019: Vývoj raně středověkého osídlení na

Šternbersku. *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci* 318, 5–23.

Summary

An accidental find of fragments of a large early medieval graphite storage vessel (Fig. 65) was made in Hlubočky cadastral area (Olomouc District) on 11 April 2020.

Lukáš Hlubek

Holešov (okr. Kroměříž)

Náměstí Sv. Anny, parc. č. 45/3, 45/6.

Vrcholný středověk – novověk. Město. Vertikální řez.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3335258N, 17.5796536E

V rámci revitalizace náměstí Sv. Anny a objektu masných krámů v Holešově probíhal v souběhu se zemními pracemi také archeologický výzkum. V první etapě rekonstrukce bylo v liniových výkopech zachyceno ve východní části náměstí několik konstrukčních prvků (zdí/základů), vypovídajících o rozmanitém a členitém vývoji tohoto prostoru v průběhu středověku a novověku (Štětina 2018). V průběhu druhé etapy výzkumu byly podstatně doplněny poměrně kusé informace získané při realizaci liniových staveb v etapě první. V rámci provedených zemních prací byl dokumentován zejména rozměrný výkop pro technologickou šachtu, který zasáhl vnější severní obvod objektu masných krámů a protínal vrcholně barokní obvodovou zeď. Její průběh byl dokumentován i při dalších pracích souvisejících s rozvodem technologií v celkové délce cca 12 m a z jejího průběhu dále za objekt masných krámů je zřejmé, že současný stav poznání tohoto objektu není konečný, jelikož k němu přináleželo ještě prostranství vymezené od západu barokní zdi s branou

a od severu konstrukcí vrcholně barokní zdi, které pokračovalo patrně až k sousednímu objektu na náměstí Sv. Anny. Otázka zabudování náhonu (vizualizovaného v rámci rekonstrukce prostřednictvím odlišné dlažby) do výše zmíněného zadního traktu zůstává nevyřešena – v tomto prostoru se nepodařilo žádnou konstrukci zachytit, jelikož prováděné práce nedosáhly potřebné hloubky. Mimo tuto konstrukci, která je na spáru přisazena k původní barokní zdi a částečně ještě dochována v nadzemní části, byly dokumentovány další konstrukční prvky, související s pestrým vývojem v tomto prostoru. Šlo například o relikty původního dláždění z poloviny 20. století nebo blíže nedatovaná základová zdiva na severním profilu výkopu technologické šachty, které by mohly být spojovány se situací předbarokních domů, zaniklých za třicetileté války, případně s podružnou či hospodářskou zástavbou v jejich zadních traktech. Zjištěny byly také zahlobené objekty, z kterých lze poměrně jasně interpretovat stavební (vápennou) jámu, dislokovanou uvnitř objektu masných krámů. Ta pravděpodobně souvisí s jejich přestavbou z původní dřevěné do kamenné podoby. O jisté organizaci tohoto prostoru již v předbarokním období by mohl svědčit lineární objekt, který poskytl vrcholně středověkou keramiku a probíhal pod konstrukcí vrcholně barokní zdi po jižní hranici dnešní parcely č. 45/6. Signifikantní jsou také výrazné požárové vrstvy zjištěné na severním profilu technologické šachty a nasedající na původní půdní typ ovlivněný antropogenní činností. S těmi souvisí pravděpodobně i báze dalšího objektu, která by mohla představovat doklad existence dřevěné či dřevohlinité zástavby v tomto prostoru. Další provedené práce při rekonstrukci povrchů náměstí žádné jiné relevantní informace nepřinesly, zasáhly totiž pouze do vrstev planýrek a navážek, které mají v tomto prostoru mocnost v průměru okolo jednoho metru.

Literatura

Štětina, J. 2018: Vývoj města a jeho architektonických památek.

In: Z. Fišer a kol.: *Holešov. Město ve spirálách času*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 257–330.

Summary

Remnants of various building structures were detected during the reconstruction of St Anna Square in Holešov (Kroměříž District), documenting rich high medieval and modern development in this area. Most archaeological contexts were only documented in vertical sections.

Miroslav Popelka, Jan Štětina

Holubice (okr. Vyškov)

„U Cihelen“, parc. č. 2096, 1459/4–1459/9, 2086, 2087, 2088/1, 2088/2, 2089/1, 2089/2, 2090, 2091, 2092/1, 2092/2.

Mladohradištní období (RS4). Sídliště. Plošný odkryv.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.175103313N, 16.821806492E

Zkoumaná plocha se nachází v jižní části intravilánu Holubic na jižně exponovaném svahu. Severně od zkoumané plochy prochází železniční trať, východně od staveniště vede mezinárodní silnice I/50 (Čižmář et al. 1981). V průběhu záchranného archeologického výzkumu na stavbě rodinných domů bylo odkryto celkem 44 archeologických objektů. Z tohoto počtu bylo 23 kostrových hrobů a 21 sídlištních objektů. Dva hroby nejsou zcela přesně datovatelné.

Nejmladší horizont osídlení představují tři objekty z mladší doby hradištní. Výkop 530 byla obytná chata – polozemnice, z níž jsme prozkoumali pouze část (zabíhala mimo plochu stavby). V rohu pravděpodobně čtvercového půdorysu byla typická kamenná píčka. Z nadzemní kúlové konstrukce jsme našli jednu kúlovou jamku uvnitř chaty. Objekt 528 představuje typickou zásobní jámu – sklípek na ukládání potravin. Poslední je sídlištní objekt 506, který by snad mohl být také pozůstatkem polozemnice (Geisler 1986).

Literatura

Čížmář, M., Geislerová, K., Rakovský, I. 1981: Rettungsgrabungen auf der Autobahnstrasse Brno – Holubice im Jahre 1979 (okr. Brno-venkov und Vyškov). *Přehled výzkumů* 1979, 68–70, obr. 29–31, tab. 11–12.

Geisler, M. 1986: Holubice. Pohřebiště z mladohradištního období. *Fontes Archaeologiae Moraviae* XX. Brno: Archeologický ústav ČSAV.

Summary

A rescue excavation during the construction of a family house in Holubice (Vyškov District) revealed 44 features (23 inhumation graves and 19 features) from the Late Hillfort Period. Two features remained without closer dating.

Blanka Mikulková

Hostěnice (okr. Brno-venkov)

„Pacholčí“, parc. č. 274/1.

Vrcholný středověk – novověk, novověk – industriální období. Lom, pole, areál nezemědělské výroby. Průzkum detektorem kovu.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2345472N, 16.7731894E; 49.2377694N, 16.7608942E

Roku 2020 proběhla další etapa předstihového záchranného výzkumu a průzkumu v dobývacím prostoru lomu Mokrý (k. ú. Hostěnice, Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). V této etapě se práce zaměřily na doplnění poznatků v severovýchodní části ložiska, které je součástí katastru obce Hostěnice. Jednalo se o lesní tratě „Nad Kopečkem“ a „Pacholčí“, které člení dva žlábky (Nad Propastí a Šedý žlábek) na tři samostatné části. Postupně, směrem od východu k západu, byly registrovány nové objekty spojené s dobývkami hornin (břidlice, vápence) a zpracováním vápence na šterk a pálené vápno. Současně s tímto počinem byla prováděna evidence zaniklé plužiny, která souvisela se středověkou vsí Hostěnice. Detektorové metalické nálezy potvrdily, že plužina Hostěnic (bývalé Hostěničky: srov. Plaček, Procházka 1993) lze datovat již do vrcholného středověku. Potvrzují to hlavně nálezy charakteristických podkov s typizovanými ozuby. V rámci systému záhonových pásů, sahajících až k dolní bázi Hostěnického údolí, byl identifikován další velký vápenický objekt, který by mohl být interpretován jako pozůstatek vícekanálové pece (VO 76) využitě několika mladšími vápenými pecemi, zapuštěnými do jejího obvodu. „Středověká“ vápenice byla snad úmyslně zapuštěna do neaktivního povodňového ponoru Hostěnického potoka (ponor III; Himmel 1998) zvaného místopisně „Smetištní závrt“, který byl v minulosti prodloužen speleology pracujícími při Ochozské jeskyni bez archeologického dohledu. Zdá se, že objekt domnělé „středověké“ pece koreluje se systémem zaniklé plužiny a melioračním kanálem, který vede při

rozhraní Hostěnického údolí a Mokrského lesa. Kanál byl využit až do novověku a odváděl povodňové vody do jícnu více ponorů rozmístěných při jihozápadním úpatí Hostěnického údolí (např. ponor IV: Burkhardtův). Ve východním dílu trati „Pacholčí“ („Nad Kopečkem“) byl zaznamenán exploatačně-výrobní areál s lomem na břidlici, vybavený skladem písku a vápennou jámou, z něhož pochází zlomky cihel s kolky brněnských cihlen z 2. poloviny 19. století (Holub, Anton 2020).

Literatura

Himmel, J. 1998: K poznání jižní odtokové větve vod Hostěnického potoka od ponorů. *Speleofórum* XVII, 6–9.

Holub, P., Anton, O. 2020: 99 brněnských cihlen: Historický vývoj stavebních materiálů z pálené hlíny a jejich výroby na území města Brna. Brno: Nakladatelství VUTIUM.

Plaček, M., Procházka, R. 1993: Hrad Vildenberk – zrod a zánik jednoho dominia. *Castellologica bohemia* 3, 201–210.

Summary

Another stage of a rescue excavation in the active area of Mokrý Quarry (Hostěnice cadastral area, Mokrý u Brna, Brno-Country District) took place in 2020. New features associated with the extraction of slate and lime and with the processing of lime into gravel and burnt lime were documented, including the remnant of a multi-channel kiln. The defunct medieval field system of Hostěnice was also documented. Detector finds confirmed its dating to the High Middle Ages.

Petr Kos

Hustopeče (okr. Břeclav)

„Svobodná pole“.

Novověk 2, vrcholný středověk – novověk. Nespecifikované technologické zařízení, izolovaný pohřeb. Plošný odkryv.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9073189N, 16.7422300E; 48.9080042N, 16.7450417E; 48.9092261N, 16.7464775E; 48.9106511N, 16.7471944E

Prostor výzkumu se nachází cca 3,5 km jižně od města Hustopeče v trati „Svobodná pole“. Lokalita je situována na pravobřežní svah nad potokem říčky Štinkovka. Velice mírný svah stoupá západním, a především severním směrem až ke „Křížovému vrchu“ nad městem. Vlastní skrývka se nacházela v nadmořské výšce okolo 170 m. Podloží je zde tvořeno nepevnými kvarténními sedimenty (písek, místy šterk), směrem k říčce tvoří geologické podloží nivní jílovitý sediment.

Výzkum byl vyvolán přeložkou železnice mezi Šakvicemi a městem Hustopeče, která v délce 570 m a šířce 20 m narušila původní terén (oranou plochu). Probíhal v listopadu 2019, kdy byly dokumentovány profily vodovodní šachty, a následně v březnu a dubnu 2020 při skrývce nadloží. Podařilo se identifikovat 135 objektů velmi nerovnoměrně rozprostřených po ploše skrývky.

Nejstarší struktury lze zařadit do období přelomu eneolitu a doby bronzové a následně do období únětické kultury. Byly zachyceny kontexty jak sídlištní, tak i funerální (viz oddíl Doba bronzová).

Východní část skrývané plochy byla vzhledem k lokálnímu reliéfu mírně specifická (obr. 66). V minulosti se zde nacházela široká, ale nevýrazná, erozní rýha, do níž se uložilo množství sedimentu. Mocnost ornice zde dosahovala až jednoho metru.